

JÕGEVA MAAKOND - AGENDA 22

Jõgeva maakonnas on 3 linna ja 10 valda, kokku kolmteist omavalitsust.

Küsitlus viidi läbi Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koja juhatuse esimehe Luule Palmiste poolt 4 omavalitsuses : Jõgeva linn, Põltsamaa vald, Torma vald ja Pala vald.

Küsimustele vastasid kohaliku omavalitsuste sotsiaaltöötajad: Jõgeva Linnavalitsuse sotsiaaltöö peaspetsialist Vilve Vend, Põltsamaa Vallavalitsuse peaspetsialist Anne Veiram, Pala Vallavalitsuse sotsiaaltöötaja Eve Vadi ja Torma Vallavalitsuse spetsialist sotsiaaltöö alal Meeri Ottenson.

Jõgeva linn ja Põltsamaa vald valiti küsitluse kui maakonna suurimad omavalitsuse-üksused, Jõgeva linn kui maakonna suurim linn ja Põltsamaa vald kui maakonna suurim vald. Pala vald valiti sellepärast, et Pala vald on üks väiksemaid Jõgeva maakonna valdasid ja on ka maakonna ääremaaks. Torma vald on maakonna keskmise suurusega vald, aga sotsiaaltöö on vallas heal järjel. Küsitluses osalenute valik on tehtud Jõgeva Maavalitsuse Sotsiaal- ja Tervishoiuosakonna soovitusel.

Kokku on seisuga 01.07.2002.a Jõgeva maakonnas 38206 elanikku, sellest pensionäre 11255 inimest ja 6459 puuetega inimeste sotsiaaltoetuse saajat.

Vastavalt küsitletud omavalitsustele on arvud järgmised:

Elanikke kokku, sellest pensionärid ja puuetega inimeste sotsiaaltoetuste saajad:

Jõgeva linn	6417	1593	910
Põltsamaa vald	4722	1437	694
Torma vald	2374	772	443
Pala vald	1391	456	225

Küsitluse vastused on väga lühikesed, kuna omavalitsustel ei ole puuetega inimesi puudutavaid arenguplaane ja omavalitsuste ressursid on väga piiratud.

Omavalitsuste koostöö puuetega inimeste organisatsioonidega on olnud väga tagasihoidlik.

Üheks põhjuseks pideva koostöö puudusel on ka see, et eelmine Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koja juhatus ei teinud tööd. Koja uus juhatus valiti alates 14.12.2001.a. Kogemuseks ei ole võtta ajaliselt ühte aastatki ja osa sellest ajast kulus uuel juhatajal ning juhatusel Koja töösse ja asjaajamisse sisseelamiseks.

Reegel 1. Teadlikkuse tõstmine

Kohalikud omavalitsused levitavad järjepidevalt informatsiooni kohaliku ajalehe, raamatukogu, interneti, info voldikute, sotsiaaltöötajate ja hooldustöötajate kaudu.

Kõigil linna- ja vallakodanikel s.h. puuetega inimestel on ligipääs seaduslikele aktidele ning valla - ja linnavolikogu otsustele.

Teave on ligipääsetav kõigile inimestele, küsimus on selles, kuidas keegi aru saab, mõistab ja kasutab oma õigusi ning võimalusi.

Rohkem on levinud puuetega inimeste õiguste levitamine, kohustused on jäänud tahaplaanile. Puuetega inimestele info nende õigustest ja võimalustest levib peamiselt sotsiaaltöötajate ja puuetega inimeste organisatsioonide kaudu. Info jõuab puutega inimesteni paremini organisatsioonide korraldatud teabepäevadel, koosolekutel jm koosviibimistel.

Ka puudega inimesed vajaksid kõige enam psühholoogilist koolitust, et toime tulla oma igapäeva eluga ja õppida elama koos puudega.

Arvestades eelarve rahade võimalusi on omavalitsuste sotsiaaltöötajad saanud täiendkoolitust. Eraldi teadlikkuse tõstmise meetmeid väljaõppe kavadesse lülitatud ei ole. Üldiselt vajaksid

kõik omavalitsuse töötajad koolitusi puuetega inimestega suhtlemisel.

Omavalitsused ise ei halda meediastruktuure peale kohaliku omavalitsuse ajalehe, mis ilmub tavaliselt kord kvartalis.

Negatiivseks näiteks võib tuua meedia (Tabu, A-4 ja SL Õhtuleht) on teinud valla puuetega inimeste kulul rohkem kui nalja. Loomulikult on siin ise süüdi kohalikud puuetega inimesed (psüühiliselt haiged), kes lootsid suuri rahasid teenida ja algul isegi said. Sotsiaaltöötaja vahelesekummine ei aidanud. Meedia peaks enne, kui hakkab puudega inimesest kirjutama või televisioonis näitama, selgeks tegema, kellega üldse tegemist on. Pahatihti ärritatakse haiged inimesed sotsiaaltöötaja vastu, kes on tavaliselt puudega inimese usaldusisik. Lõpuks ei ole sellel puudega isikul enam kelleltki abi ja nõu küsida ning muresid rääkida, kuna ta ei usalda enam kedagi ja kõik tänu meedia reklaamile.

Reegel 2. Meditsiiniabi

Omavalitsustel puudub tegevuskava puuete varajaseks avastamiseks, hindamiseks ja raviks, sest see on siiski väga spetsiifiline meditsiinialane tegevus.

Omavalitsuste teenindav personal puuete avastamise väljaõpet ei saa.

Puuete avastamisega, hindamisega ja raviga tegelevad perearstid, kes ei kuulu omavalitsuse personali hulka. Jõgevamaal on 22 perearsti. Jõgeva maakonnas on kaks haiglat: 98-kohaline Jõgeva Haigla ja 20-kohaline Mustvee Haigla. Jõgeva Haigla kirurgia-, laste ja sünnitusosakond suleti alates 01.07.2002.a., mis on maakonna inimestele täiesti vastuvõetamatu otsus.

Omavalitsuse sotsiaalhooldustöötajatel on võimalus osaleda teenuste osutamise koolitustel, mis on üldiselt informatiivsed. Hoolduspersonalil ei ole pidevat ligipääsu vajalikele meetodikatele ja tehnoloogiale.

Kohalikud omavalitsused korraldavad arstiabi kättesaadavust omavalitsuste territooriumil, aga nad ei saa tagada puudega inimestele igasugust ravi ja arstimeid, mida inimesed vajavad.

Ravimite osalist kompenseerimist saab inimene taotleda omavalitsustelt vastavalt rahaliste võimaluste.

Sotsiaaltöötajad on puuetega inimestele ravimeid koju viinud, mida arst on patsiendile retsepti alusel määranud, sest apteegid on ainult maakonna kolmes linnas ja mõnes suuremas alevis. Jõgeva maakonnas ei ole ka ühtegi valveapteeki.

Reegel 3. Rehabilitatsioon

Rehabilitatsiooniga tegelevad ainult rehabilitatsiooniasutused, kohalikud omavalitsused püüavad täita nende ettekirjutusi. Puudub info ja rehabilitatsiooniprogrammid erinevate puuetega inimeste gruppidest, st. info liigub siis, kui inimene ise seda avaldab.

Jõgeva maakonnas ei ole ühtegi sotsiaalministri käskkirjaga kinnitatud

rehabilitatsiooniasutust. Vaimupuudega noored saavad teenust osaliselt Jõgeva Haigla

Päevakeskusest. Võimalus rehabilitatsiooniprogrammi väljatöötamises ja rakendamises on puuetega inimestel ja nende pereliikmetel ainult omaalgatuslik osalemine

rehabilitatsioonikeskuses. Puuetega inimesi ja nende pere liikmeid julgustatakse ja toetatakse osalema teiste inimeste rehabilitatsioonis, kui nad pöörduvad kohaliku omavalitsuse

sotsiaaltöötaja poole. Olenevalt olukorrast, aga üldiselt pereliikmed on hooldaja - tugiisiku rollis. Tihti ei jõua info rehabilitatsioonis osaleva inimese ja tema pereliikme kohta

omavalitsusse, sest inimene avaldab ise oma andmed ning omavalitsuse töötajad ei tea rolli jaotust rehabilitatsioonis. Rehabilitatsiooniplaani koostamise maksab Jõgeva Maavalitsuse

Sotsiaal- ja Tervishoiuosakond, kuhu puudega lapse pereliige vajadusel pöörduma peab.

Rehabilitatsiooni võimalused lastele ja täiskasvanud puuetega inimestele ei vasta maakonnas

vajadustele. Vajadus rehabilitatsiooniks on suurem. Puuduseks on praegu rehabilitatsiooniasutuste kauge asukoht. Kindlasti on kohalikel omavalitsustel vaja informatsiooni, millise puudega inimesed tema territooriumil elavad ja millist rehabilitatsiooni inimene vajab (kehtib andmekaitse seadus). Jõgevamaa Puuetega Inimeste Kojaga ja ka teiste puuetega inimeste organisatsioonidega ei konsulteerita rehabilitatsiooni meetmete ja programmide väljatöötamisel ning hindamisel.

Reegel 4. Toetavad teenused

Kohalikel omavalitsustel sellist toetuse liiki ei ole, kuid ühekordsete toetuste näol on võimalik eelarvest kompenseerida abivahendi osalist maksumust vastavalt vajadustele ja võimalustele ning sotsiaaltöötaja aitab puudega inimesi abivahendite muretsemisel ja transportimisel. Abivahendi soetamisel tuleb puudega inimesel osaliselt tasuda omaosalus 10 – 90 %, mis mõnikord spetsiifilise abivahendi soetamisel on kulukas. Omavalitsus vastavalt võimalusele saab puudega inimese omaosalust rahaliselt kompenseerida. Abivahendi maksumuse pärast omaosaluse tasumist maksab riigieelarve vahenditest Jõgeva Maavalitsuse Sotsiaal- ja Tervishoiuosakond.

Soodustingimusel tehnilisi abivahendeid müüvad või laenutavad firmad Jõgeva maakonnas on AS Gadox, SA TÜK Kõrvakliinik, OÜ Ortopeediakeskus, OÜ Ooptek, SA TÜK Silmakliinik, Eesti Ortoosikeskus OÜ, OÜ Salutaris ja OÜ ITAK. Viimasel nimetatul on ainukesena Jõgeva linnas kohapeal abivahendite müüki-laenutust pakkuv müügipunkt. AS Gadox, OÜ Ortopeediakeskus, Eesti Ortoosikeskuse OÜ korraldavad igal kuul vastuvõtte Jõgeva Haiglas. SA TÜK Kõrvakliinik teeb koostööd Jõgeva Haigla kõrvaarstiga ning pensionieas inimesed saavad oma abivahendi kätte kõrvaarsti käest. Teised firmad pakuvad oma teenuseid väljaspool maakonda oma keskustes, kuhu puudega inimene peab ise kohale minema. Probleemiks on transport ja selle maksumus.

Jõgeva maakonna tehniliste abivahendite aastamaht 2002.a. aastal koos lisarahadega on 757 200 krooni, sellest 9 kuuga on kulutatud 553 560 krooni: laenanud abivahendeid on kokku 257 puudega inimest, neist lapsed kuni 18-aastased 15, tööelised isikud 63 ja pensionärid 179 ; müüdnud abivahendeid kokku 398 isikule, neist lapsed kuni 18-aastased 104, tööelised 59 ja pensionärid 235 inimest.

Omavalitsuste sotsiaalhooldustöötajad osutavad koduteenust puuetega inimestele.

Kohaliku omavalitsuse volikogu määrab raske ja sügava puudega inimesele hooldaja vastavalt inimese enda avalduse alusel, hooldaja tööd kontrollib sotsiaaltöötaja.

Hooldaja määramine omavalitsuste poolt on tasuta.

Omavalitsused aitavad puuetega inimesi ja vanureid vajadusel hooldekodusse paigutada.

Jõgeva maakonnas on 357-kohaline Võisiku hooldekodu, mis pakub teenust psüühikahäiretega inimestele ning teenusele suunamine toimub sotsiaalkindlustusameti kaudu, 60-kohaline Jõgeva Sotsiaalkeskus “ Elukaar”, 53-kohaline Lustivere Hooldekodu, 20-kohaline Tabivere Sotsiaalkeskus ja 25-kohaline Jõgeva Haigla Hooldusosakond.

Omavalitsused ei toeta tõlketeenustega puuetega inimesi, kuna viipekeele tõlke Eestis on vähe ning tõlketeenus on kallid. Otsese vajadusega tõlketeenust saada ei ole küsitluses osalenute omavalitsuste poole keegi pöördunud.

Üldiselt tasuta teenuseid ei ole, mingi omaosalus tuleb teenuste kasutamisel maksta.

Negatiivsed eeltingimused puuetega inimestele omavalitsuste vaatevinklist on kokkuvõtlikult järgmised:

Sotsiaalteenused puuetega inimestele on ametkonniti väga hajali ja puuetega inimestel puudub informatsioon, milline ametiasutus, mis probleemiga tegeleb (omavalitsus-maavalitsus-pensioniamet-perearst-haigla-rehabilitatsiooniasutus-puuetega inimeste organisatsioonid)

Ravi, rehabilitatsiooni ja sotsiaalteenuseid osutavad asutused asuvad kaugel ja transpordi võimalused on raskendatud.

Teenused on samuti kallid, arvestades puuetega inimeste sissetulekuid.

Positiivse poole pealt tuntakse head meelt, kui konkreetselt saadakse puuetega inimesi aidata nende probleemides. Puuetega laste probleemidele omavalitsused pööravad rohkem tähelepanu ja nende probleemide lahendamisele on leitud võimalus.

Ettepanekud: Jõgeva linnas asuvas maakonna haiglas peaks uuesti avatama kirurgia, sünnitus- ja lasteosakond.

Maakonnas peaks olema puuetega inimestele vajalik rehabilitatsiooniasutus.

Sotsiaalteenuste osaline või täielik hüvitamine omavalitsuste kaudu.

Reegel 5. Kättesaadavus/ligipääsetavus

Omavalitsustel süsteemset tegevuskava ei ole, kuid ligipääsetavust arvestatakse uute ehitiste rajamisel ning vanade renoveerimisel (kaldteed, tualetid ratastooli kasutajale) Jõgeva maakonna omavalitsustel puudub materiaalne baas füüsilise keskkonna muutmiseks.

Mitmesuguste puudegruppide vajadusi ligipääsetavuse osas füüsilise keskkonna arendustöodes ja planeerimisprotsessis osaliselt arvestatakse, osaliselt seepärast, et piirab materiaalne baas. Inimestel, kes ametialaselt on seotud füüsilise keskkonna planeerimise ja ehitamisega, on ligipääs teabele invapoliitikast.

Puuetega inimeste organisatsioonidega maakonnas ei konsulteerita ligipääsetavuse standardite väljatöötamisel ja ehitusprojektide planeerimisel.

Teave diagnoosidest puudub omavalitsustel, sest kehtib andmekaitse seadus. Inimene ise avaldab oma tervisliku seisundi kui soovib. Perearstil ei ole õigus teada psühhiaatri otsust inimese psüühilise tervise kohta, kui inimene ise ei luba seda perearstile avaldada!!!

Õiguste, olemasolevate teenuste ja programmide osas on teave enam-vähem kättesaadav.

Probleem on selles, kes ja millisel tasemel teabest aru saab.

Kohati võib info olla puudulik, kuna omavalitsustel ei ole täielikku teavet puuetest (väga spetsiifilised haigused). Nägemispuuetega inimestele loevad hooldajad ette info, sest punktkirjas ajalehed ja ajakirjad Jõgeva maakonnas puuduvad. Pime-kurtidele ei ole omavalitsustes info edasiandmine võimalik, puudub ka konkreetne juhtum. Saab kasutada pereliikmele info jagamist. Info intellektipuudega inimese esindajale, tema hooldajale või pereliikmele ja sama ka suusõnaline selgitus düsleksikule, selgitus hooldajale, pereliikmele. Info edastamise rakendatud meetmed ei vasta tegelikele vajadustele. Kurtidele ja kuulmispuuetega lastele viipekeele õpetus tagatakse erikoolis .

Omavalitsused ei tea, kui paljud kurdid, pime-kurdid ja vaegkuuljad vajavad tõlketeenust, sest sellist statistikat ei ole keegi teinud. Küsitluses osalenud omavalitsused ei ole aidanud vanematel saada viipekeele õpetust, selleks ei ole ükski lapsevanem soovi avaldanud. Kui lapsevanem soovib täiendavate kulude kompenseerimist seoses viipekeele õppimisega, siis rahaliste võimaluste olemasolul toetatakse. Omavalitsused ei jälgi televisiooni, radio ja ajalehtede kättesaadavust erinevatele puuetega inimestele. Puudub vastav materiaalne võimalus. Uute arvutiseeritud informatsiooni- ja teenindussüsteemide arendamisel ei ole arvestatud kõigi puuderühmade erivajadustega, sest puuduvad vastavad tehnilised vahendid, mis on väga kallid. Ka puuetega inimeste organisatsioonidega siiani ei ole konsulteeritud infosüsteemide arendamist. Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda avas oma internetipunkti alates 01.09.2002.a. puuetega inimestele ja oma liikmesorganisatsioonidele. Internetipunkti avamist toetas materiaalselt Jõgeva Maavalitsus ja Jõgeva Linnavalitsus.

Reegel 6. Haridus

Kohalikud omavalitsused tagavad hariduse ühtlustatud tingimustes puuetega inimestele. Puuetega inimeste organisatsioon haridusprotsessi kaasatud ei ole.

Huvigruppide enda initsiatiivile tuginev osa on kaasa löömine haridusprotsessis.

Õppekava paindlikkus, lisamine ja kohandamine on teatud määral lubatud. Õpetaja peab saama eri väljaõppe.

Tagatakse kvaliteetne õppematerjal, probleeme on õpetajate täiendõppega, puuduvad tugiõpetajad.

Puuetega inimeste eriõppe võimalus on olemas väljaspool maakonda asuvates erikoolides, kuid omavalitsustele liiga kallis.

Vabariigis on olemas koolid kurtidele, vaegkuuljatele ning pime-kurtidele, kes vajavad õpetust viipekeeles.

Omavalitsused ei taga selliste õppurite vajadusi. Lapsevanemad peavad ise huvitatud olema ja materiaalselt kindlustatud, et oma puudega last panna vastavasse erikooli vabariigis, milles laps saab parema hariduse vastavalt oma puudele.

Ainuke erikool Jõgeva maakonnas on 103-kohaline Kiigemetsa Kool vaimupuudega lastele. Kiigemetsa Kooli õpetus toimub vastavalt õpilaste võimetele ja kooli internaati kasutab 98 õpilast.

Reegel 7. Tööhõive

Jõgevamaa on praegu vabariigi üks suurema tööpuudusega piirkondi. Siin puuduvad suured tööstusettevõtted, kuna maakond oli välja kujunenud põllumajanduspiirkond.

Kohalikud omavalitsused võtavad osa vastavast tööhõive projektist "Toetatud töökohad puuetega inimestele" 2002.a. osales Jõgeva maakonnas projektis 30 noort puudega inimest, kellest 12 said endale töökoha

Jõgeva Linnavalitsuses töötab 22 inimest. Kui paljudel neist on mõni puue, puuduvad andmed. Kui inimene ise ei soovi seda avalikustada, ei tehta seda.

Põltsamaa Vallavalitsuses töötab 134 inimest.

Torma Vallavalitsuses töötab 124 inimest, neist 2 puudega

Pala Vallavalitsus annab tööd 70 inimesele, puudega inimesi ei ole.

Omavalitsuste egiidi all olevatel töökohtadel puudub tegevusprogramm muutmaks töökohad ligipääsetavaks puuetega inimestele. Puudega inimene peab töötama võrdväärselt terve inimesega.

Omavalitsused julgustavad, tunnustavad puudega inimest ja näitavad oma positiivset suhtumist puuetega inimestesse, et ületada eelarvamusi ning negatiivseid hoiakuid puuetega töötajate suhtes.

Omavalitsus ei paku üldjuhul puudega inimestele mingeid töökohti, kelle vajadusi ei rahulda avatud tööturg. Tööhõivega tegeleb maakonnas Jõgeva Tööhõiveamet.

Töövõime kaotusega 10% - 90% puudega inimene, saab registreerida ennast tööotsijana tööhõiveametis. 100% töövõime kaotusega inimest arvele ei võeta tööotsijana. Statistikat ei ole tehtud, kui palju maakonna tööhõive ametis arvel olevatest tööotsijatest, on puudega inimesed.

Reegel 8. Sissetuleku tagamine ja sotsiaalkindlustus

Omavalitsus saab anda eelarvest toimetulekutoetust, kriisiabi, ühekordset toetust, pakkuda koduteenust või hooldekoduteenust inimesele, kes oma puude tõttu on kaotanud oma sissetuleku.

Kõnealused toetused ei ole piisavad tagamaks puudega inimestele võrdväärset elatustaset. Kui puude toetus ei kata puudega seonduvaid kulutusi, on võimalik taotleada täiendavat sotsiaaltoetust.

Puudega inimeste hooldajatele on kehtestatud riiklik hooldaja toetus vastavalt hooldatava puude raskusastmele. Hooldaja toetust maksab kohalik pensioniameti osakond. Töötud inimesed on määratud hooldajateks puuetega inimestele. Alati ei taga see kvaliteetset hooldust hooldatavale, sest hooldajaks võib olla võõras inimene ja hooldaja toetus on väike ning hooldaja on rohkem huvitatud haigekassakaardist.

Reegel 9. Pereelu ja isikupuutumatus

Omavalitsused ei tee puuetega inimeste pereelule takistusi ja ka avahooldusteenus on võimalik. Omavalitsuste sotsiaaltöötajad saavad pakkuda teavet meetmetest seksuaalse ja muu ahistamise vastu ja vajadusel suunata konsultatsioonile vastavate spetsialistide poole.

Väiksemate pereprobleemide puhul aitab sotsiaaltöötaja.

Perepsühholoogi nõustamine asub Nõustamiskeskuses Jõgeva linnas.

Omavalitsustel negatiivsed hoiakud puuduvad puuetega inimeste abielu, seksuaalsuse ja vanemlike õiguste asjus ja korraldavad teabe- ja nõupäevi “ Lase mul olla eriline “

Reegel 10. Kultuur

Puudega inimesed ei saa osaleda üldiselt kunstitegevuses. Oma puude erisust ja kohalike võimalusi arvestades mõnel puudega inimesel võib individuaalne kunstiharrastus olla.

Kultuurietendused on omavalitsustes raskemini kättesaadavad liikumispuudega inimestele ja teenuste kättesaadavust piirab puuetega inimestele vähene materiaalne kindlustatus.

Etendusi ja teenuseid puudutav teave on üldiselt kättesaadav, kuid iseküsimus on, kas ka kättesaadav on etendus ja teenus. Puudega inimesele on kõige kättesaadavam televiisor.

Reegel 11. Vaba aeg ja sport

Spordiasutuste sissepääsud ei ole ratastooli kasutajale mõeldud.

Puuetega inimeste osalemist spordivõistlustel toetatakse vajadusel ja võimalusel.

Puuetega inimestel, kes osalevad sporditöös, on juurdepääs vastavalt oma puudele kvaliteet nõustamisele ja treeningule olemas, aga selle kättesaadavus on omaette teema.

Turismiteenused on ühtmoodi kättesaadavad kõigile, ratastooliga liikumine on raskendatud.

Omavalitsused ei paku turismiteenust.

Puuetega inimeste organisatsioonidega ei konsulteerita teenuste väljaarendamisel.

Reegel 12. Religioon

Põhiseaduse järgi on usk ja usuorganisatsioonid lahutatud riigist ning omavalitsused ei tegele usuprobleemidega.

Puuetega inimeste organisatsioonid ei tee koostööd usuorganisatsioonidega ja puudega inimene leiab oma usu ise vabal valikul.

Omavalitsused puuetega inimeste sihtvaldkonnas ei saa midagi suurt ära teha, sest nad on materiaalselt vähe kindlustatud. Tegeletakse igapäevaste olmeprobleemide ja toimetulekuga, kaugemate perspektiivide jaoks ei jätku raha. Omavalitsustes ei suudeta uuendada väliskeskkonda, sest elanikkond vananeb ja ei ole noori, ettevõtlike ja rikkaid ärimahi, kes maale midagi investeeriksid. Omavalitsused püüavad hoida suurte raskustega olemasolevaid ehitisi korras.

Ratastooliga ei saa külastada Jõgeva linnas Jõgeva Maavalitsust, Jõgeva Linnavalitsust, Tartu Pensioniameti Jõgeva Osakonda ning Eesti Haigekassa Jõgeva osakonda, mis on puudega inimesele vajalikud asutused.

Maakonnas olevatel ehitistel puuduvad enamusel kaldteed liikumispuudega inimeste jaoks. Jõgeva maakonnas on kaotatud järjest riiklike töökohti, sest riigiasutused viiakse üle suurematesse keskustesse põhjendusega kokku hoida asutuste halduskulusid. Mida kaugemale teenus ja abisaamise koht puuetega inimestest jääb, seda kallimaks ja raskemaks osutub teenuse kätte saamine. Jõgeva maakonnas toimub varjatud haldusreform. Positiivse poole pealt võib öelda seda, et tunnistatakse erinevate puudega inimeste vajadusi ja tahetakse neid kodudest välja tuua. Suhtumine puudega inimestesse on paremaks muutunud. Ettepanekuna omavalitsuste poolt, et väliskeskkond tuleb välja ehitada riigi poolt arvestades erinevate puuetega inimeste vajadusi.

Reegel 13. Informatsioon ja uurimistöö

Ei ole tehtud puuetega inimeste elutingimusi puudutavat informatsiooni ja elu mõjutavate takistuste info kogumist ega uurimist.

Puue ei suurenda makse, lihtsalt puuetega inimeste sissetulekud on väikesed. Ei ole ka infot puudest tingitud isiklike lisakulutuste kohta.

Omavalitsused saavad andmebaasid puuetega inimeste kohta iga aasta alguses vastava taotluse esitamisel sotsiaalkindlustusametilt, aasta jooksul andmebaasi ei täiendata.

Puuetega inimeste vajaduste ja puuetega inimestele suunatud teenuste ja programmide andmebaasid puuduvad omavalitsustel, kuid mingil määral on informatsiooni. On olemas osaliselt puuetega inimeste organisatsioonide aadressid andmebaasina.

Omavalitsused ei ole toetanud andmete kogumist ja uurimistöid invapoliitikast.

Rahvakoosolekul ja meedia kaudu toimub poliitilise informatsiooni edastamine ja infotundide kaudu toimub administratiivse info edastamine.

Reegel 14. Poliitiline otsustamine ja planeerimine

Omavalitsustel ei ole oma invapoliitika plaani, on omavalitsuse arengukava, milles ei ole arvestatud ÜRO standardreegleid.

Omavalitsuste arengukavad ei sisalda konkreetseid plaane puuetega inimeste kohta ega konkreetseid invaaspekte.

Ei ole olemas mingeid kontrollkaarte kättesaadavuse/ligipääsetavuse kohta erinevates suhetes.

Reegel 15. Seadusandlus

Kriitikat omavalitsuste seaduste mitte järgimise kohta avalikustatud ei ole, puudega inimesed ise on kritiseerinud seadusi, mis puudutavad puuetega inimesi.

Reegel 16. Majanduspoliitika

Kulutused puuetega inimestele on kohalike omavalitsuste üldises eelarves, eraldi eelarve rida ei ole.

Omavalitsused annavad finantstoetust puuetega inimestele vajalikele projektidele võimaluse korral taotluse alusel, arendusmeetmeteks raha eraldatud ei ole.

Ei ole toetavat arendusfondi omavalitsustel spetsiaalselt puuetega inimestele, mille kaudu saaks toetada pilootprojekte ja omaabiprogramme varasel algustasandil.

Reegel 17. Töö koordineerimine

Omavalitsustel on sotsiaalkomisjon, mis tegeleb ka invaprobleemidega ja komisjon kutsutakse kokku kord kuus. Sotsiaaleelarve on sotsiaalkomisjoni käsutuses. Puuetega inimeste organisatsioonid sotsiaalkomisjonis esindatud ei ole.

Reegel 18. Puuetega inimeste organisatsioonid

Puuetega inimeste organisatsioonide loomist omavalitsused ei toeta. Olemasolevaid puuetega inimeste organisatsioone võimalusel toetatakse organisatsiooni konkreetse taotluse alusel. Omavalitsuste sotsiaaltöötajad teevad koostööd vähemal või suuremal määral puuetega inimeste organisatsioonidega viimaste endi initsiatiivil. Omavalitsused ei tegele puuetega inimeste organisatsioonide rollidega ja organisatsioonid ei ole esindatud omavalitsuste administratsioonides. Puuetega inimeste organisatsioonide tähtsuseks on, et puudega inimesed on kõik meie seast ning keegi meist ei ole kaitstud saamaks ise puudeliseks ja mõistavad, et need inimesed on üks osa sellest ühiskonnast ning nad vajavad natuke enam mõistmist, väärtustamist, abi ning toetust.

Reegel 19. Personali koolitus

Invaprobleemide väljaõpe on informatsiooniline sotsiaal- ja hooldustöötajatele. Põhiliselt on õpe suunatud puuetega inimesi puudutavate seaduste selgitamisele ja kommenteerimisele. Väljaõpe on tutvustav olnud tehnilistest abivahenditest. Omavalitsuste teised töötajad ei ole saanud puudeid käsitlevat väljaõpet. Koolitustes ei ole kaasatud puudega inimesi ja koos kohalike puuetega inimeste organisatsioonidega ei ole koostatud koolitusprogramme.

Reegel 20. Invaprogrammide riiklik monitooring ja hinnang Reeglite rakendamise kohta

Puuduvad invapoliitika plaanid ja tegevuskavad puuetega inimeste heaks kohalikel omavalitsustel ning mida ei ole, seda ei saa ka hinnata ega levitada tulemusi. Maakonnas ei ole protseduurilist dokumenti/juhendit, kuidas ja millal invapoliitika ja tegevuskava hinnata.

Reegel 21. Tehniline ja majanduslik koostöö

Omavalitsustel ressursid puuduksid, kui oleks vaja aidata puuetega põgenikke ja immigrante. Omavalitsustel ei ole koostööprojekte arengumaadega, ei kavanda projekte arengumaades ja ei ole osalenud vahetusprogrammides arengumaadega. Nii väiksed omavalitsused, nagu seda on Jõgeva maakonna omavalitsused, ei suudaks seda kindlasti teha. Olles invapoliitika planeerimisel ise arengumaa tasemel on võimatu teiste taset parandada. Omavalitsuse töötajad on arvamusel, et enne peaks oma maa puuetega inimeste olukorrast aru saama ja alles siis oleme võimelised teisi mõistma ja aitama.

Reegel 22. Rahvusvaheline koostöö

Invaaspekte on käsitletud suhtlemisel Rootsi Enköpingi ja Soome Keuruu linnaga.

Teadmiste ja kogemuste vahetust ei ole toimunud, pigem on toimunud teadmiste ja kogemuste hankimine.

Standardreeglitel põhinevad täidesaatvate abinõude vastused on enamuses eitavad, kuna ei ole koostatud invapoliitika plaane ja tegevuskavasid arvestades puuetega inimesi ja puuetega inimeste organisatsioone.

Positiivse poole pealt Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koja juhatuse esimehe aastase töökogemuse põhjal võin nentida, et maakonna omavalitsused on Koja omapoolse initsiatiivi ülesnäitamisel alati Koda oma võimaluste piires aidanud. Osa omavalitsusi on Koja ühisüritustel andnud kasutada oma bussi tasuta või Koja korraldatud teabepäevadel tasuta ruumide kasutust võimaldanud.

Jõgeva Linnavalitsus on maakonna ainuke omavalitsus, kes oma eelarve koostamisel arvestab oma võimaluste piires ka Jõgeva Puuetega Inimeste Koja vajadusi.

Ettepanekud :

- Hea oleks kui saaks õpet ka, kuidas muuta inimeste ja ametnike arusaama ja mõtteviisi, et puue ei ole midagi erilist, taunitavat või mis veel hullem külge hakkavat.
- Puuetega Inimeste Kojal võiks olla analüüsija ja hindaja roll puuetega inimesi puudutavates teemades.